10/09/2020

“Η ρητορική της Τουρκίας ανήκει σε περασμένη εποχή”

/ Επικαιρότητα

«Η Τουρκία εξακολουθεί να έχει χρόνο στη διάθεσή της για να αποφύγει τις κυρώσεις, να κάνει ένα βήμα πίσω και να χαράξει πορεία εξόδου από αυτήν την κρίση», επισημαίνει ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης σε άρθρο του στο οποίο αναλύει τις ελληνικές θέσεις στο διεθνές ακροατήριο και δημοσιεύεται ταυτόχρονα στις εφημερίδες The Times, Frankfurter Allgemeine Zeitung, και Le Monde.

«Η επιλογή είναι ξεκάθαρη. Η Τουρκία μπορεί να συνεργαστεί και να βρει κοινό έδαφος, ή μπορεί να συνεχίσει να συμπεριφέρεται ως ο επιτιθέμενος, παίζοντας παιχνίδια εντυπώσεων στις παρυφές της Ευρώπης, και να πληρώσει ένα σημαντικό οικονομικό τίμημα για τη συμπεριφορά της. Μπορεί να επιλέξει εάν η Ελλάδα θα αποτελέσει γέφυρα ή εμπόδιο για την εταιρική σχέση και την πρόοδο» τονίζει.

Ο πρωθυπουργός επισημαίνει μάλιστα πως «εάν η Τουρκία επέλεγε τη γέφυρα,

πιστεύω ότι ο Πρόεδρος Ερντογάν θα εξακολουθούσε να έχει τη δυνατότητα να επιτύχει μια φιλόδοξη, μακρόπνοη συμφωνία με την ΕΕ, η οποία θα ήταν προς όφελος όλων. Οι διαφορές δεν επιλύονται με βία, τεχνάσματα ή χειραγώγηση, αλλά ειρηνικά και μέσω αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας κατανόησης. Δεν χρειάζεται να είναι έτσι η κατάσταση. Η λύση είναι απλή. Καθόμαστε. Συζητάμε τις διαφορές μας. Και προσπαθούμε να καταλήξουμε σε συμφωνία. Αν δεν τα καταφέρουμε, τότε θα αφήσουμε το Διεθνές Δικαστήριο να αποφανθεί. Τι έχει άλλωστε να φοβηθεί η 'Αγκυρα από το κράτος δικαίου;»

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης αναφέρεται και στη συνάντηση στο Βερολίνο και στην υπαναχώρηση της Τουρκίας από όσα συμφωνήθηκαν. «Στη διάρκεια όλων αυτών έχω παραμείνει ανοικτός στον διάλογο. Όταν το Βερολίνο προσφέρθηκε να μεσολαβήσει, καθίσαμε καλόπιστα για να προσπαθήσουμε να βρούμε κοινό έδαφος. Καταφέραμε ακόμη και να καταλήξουμε σε «έγγραφη συμφωνία». Το αποτέλεσμα ήταν να αποσυρθεί τελικά η Τουρκία, αποκαλύπτοντας ανεπίσημες αλλά απόρρητες συζητήσεις. Οι ελπίδες που συνεχίζω να τρέφω για την Τουρκία δεν μου αποκρύπτουν την πραγματικότητα. Χρειαζόμαστε διάλογο, αλλά όχι υπό το καθεστώς εκβιασμού» τονίζει ο πρωθυπουργός.

Αναφέρεται όμως και στην πρώτη συνάντηση που είχε με τον Ταγίπ Ερντογάν και στην τροπή που έχουν πάρει τα πράγματα σε αυτό τον ένα χρόνο. «Όταν συναντηθήκαμε το περασμένο φθινόπωρο, είπα στον Πρόεδρο Ερντογάν ότι είμαστε προορισμένοι να είμαστε γείτονες λόγω της γεωγραφικής μας θέσης, και ως τέτοιοι πρέπει να συνυπάρχουμε, να ζούμε ειρηνικά ο ένας δίπλα στον άλλο. Προσπάθησα επισταμένως να τείνω χείρα φιλίας και συνεργασίας. Μίλησα για ανοιχτό διάλογο, για επιθυμία προόδου και για τη βούλησή μου να ενεργήσω για το χτίσιμο γέφυρας της Τουρκίας με την Ευρώπη. Δυστυχώς, τα πράγματα πήραν άλλη τροπή. Μετά την πρώτη εκείνη συνάντηση, η Τουρκία εμφανίζεται λιγότερο ως εταίρος και περισσότερο ως προβοκάτορας» επισημαίνει στο άρθρο του.

«Η ρητορική της Τουρκίας ανήκει σε μια περασμένη εποχή. Μιλάει για εχθρούς, μάρτυρες, αγώνα και προθυμία να καταβάλει οποιοδήποτε τίμημα. Αυτή είναι η γλώσσα και η συμπεριφορά μιας υποψήφιας προς ένταξη χώρας, η οποία απειλεί όχι μόνο δύο κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά και την ίδια την ΕΕ, γεγονός που προβληματίζει σοβαρά τα κράτη μέλη» προσθέτει.

Το πλήρες άρθρο του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη (σύμφωνα με ανεπίσημη μετάφραση) που δημοσιεύεται στις εφημερίδες The Times, Frankfurter Allgemeine Zeitung, και Le Monde έχει ως εξής:

«Στην προσπάθειά τους να προβλέψουν το μέλλον, οι πολιτικοί επιστήμονες συχνά στρέφονται στο παρελθόν, στην κοινή ιστορία. Η σχέση μεταξύ της χώρας μου, της Ελλάδας, και της γειτονικής Τουρκίας δεν αποτελεί εξαίρεση. Η ιστορία μάς διδάσκει ότι υπάρχουν λόγοι αισιοδοξίας αλλά και τομείς βαθιάς ανησυχίας. Σήμερα το ερώτημα σχετικά με το τι επιφυλάσσει το μέλλον – σύγκρουση ή συνεργασία – αποκτά μεγαλύτερη σημασία από ποτέ.

Όταν ανέλαβα πρωθυπουργός πέρυσι τον Ιούλιο, ήμουν συγκρατημένα αισιόδοξος. Δεν υπήρχε κανένας λόγος να πιστεύω ότι η Ελλάδα και η Τουρκία δεν θα μπορούσαν να είναι φίλες χώρες. Εξάλλου, πολλοί από τους προκατόχους μου είχαν καταφέρει να υπερβούν φαινομενικά ανυπέρβλητα εμπόδια. Ηγέτες όπως ο Ελευθέριος Βενιζέλος, θείος του πατέρα μου, ο οποίος υπέγραψε συμφωνία ειρήνης και φιλίας με τον Κεμάλ Ατατούρκ το 1930. Φυσικά, έκτοτε έχουν υπάρξει εντάσεις, όμως οι καλές μέρες ήταν πολύ περισσότερες από τις κακές.

Όταν συναντηθήκαμε το περασμένο φθινόπωρο, είπα στον Πρόεδρο Ερντογάν ότι είμαστε προορισμένοι να είμαστε γείτονες λόγω της γεωγραφικής μας θέσης, και ως τέτοιοι πρέπει να συνυπάρχουμε, να ζούμε ειρηνικά ο ένας δίπλα στον άλλο. Προσπάθησα επισταμένως να τείνω χείρα φιλίας και συνεργασίας. Μίλησα για ανοιχτό διάλογο, για επιθυμία προόδου και για τη βούλησή μου να ενεργήσω για το χτίσιμο γέφυρας της Τουρκίας με την Ευρώπη.

Δυστυχώς, τα πράγματα πήραν άλλη τροπή. Μετά την πρώτη εκείνη συνάντηση, η Τουρκία εμφανίζεται λιγότερο ως εταίρος και περισσότερο ως προβοκάτορας. Στα τέλη του προηγούμενου έτους, ο Πρόεδρος Ερντογάν υπέγραψε παράνομη συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων συνόρων με μια από τις πλευρές του αιματηρού εμφυλίου πολέμου της Λιβύης. Δεδομένου ότι η Τουρκία και η Λιβύη δεν έχουν αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές, η συμφωνία κηρύχθηκε άκυρη από το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς κοινότητας και των νομικών εμπειρογνωμόνων και θεωρήθηκε ότι παραβιάζει κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας.

Τον Μάρτιο, η Τουρκία προέβη σε συντονισμένες κινήσεις προκειμένου να παροτρύνει και να διευκολύνει προσπάθειες απεγνωσμένων μεταναστών να διασχίσουν τα σύνορα της Ελλάδας. Υπερασπιστήκαμε τα σύνορά μας με την υποστήριξη των εταίρων μας στην ΕΕ. Το συλλογικό μας μήνυμα ήταν σαφές – τα σύνορα της Ελλάδας είναι σύνορα της ΕΕ και θα τα προστατεύσουμε.

Και φέτος το καλοκαίρι, αντιδρώντας στην υπογραφή μιας μακροχρόνιας, νόμιμης και διεθνώς αναγνωρισμένης συμφωνίας οριοθέτησης θαλασσίων συνόρων μεταξύ

Ελλάδας και Αιγύπτου, ο Πρόεδρος Ερντογάν έστειλε το πολεμικό ναυτικό του για να στηρίξει μια προσπάθεια εξερεύνησης κοιτασμάτων φυσικού αερίου σε περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου στην οποία τόσο η Ελλάδα όσο και η Τουρκία διεκδικούν δικαιώματα και η οποία δεν έχει ακόμη οριοθετηθεί. Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, επρόκειτο για μονομερή πράξη κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου.

Η Ελλάδα δεν έχει επιδιώξει ποτέ ούτε πρόκειται να επιδιώξει την κλιμάκωση αυτών των εντάσεων, ανεξαρτήτως των προκλήσεων. Αλλά η αρχικά δυσάρεστη πολιτική εντυπώσεων έχει εξελιχθεί αναμφισβήτητα σε απειλητική στάση τις τελευταίες εβδομάδες. Κάθε μέρα που περνάει, η τουρκική κυβέρνηση παρουσιάζει έναν νέο ψευδή ισχυρισμό ή διαδίδει ένα νέο ψέμα. Πολεμοχαρής γλώσσα, εθνικιστική προπαγάνδα, επιθετικός μιλιταρισμός, αγορά οπλικών συστημάτων από τη Ρωσία που αποτελούν απειλή για το ΝΑΤΟ, μετατροπή μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς σε τζαμιά, παράνομη θαλάσσια δραστηριότητα και απειλές πολέμου.

Η ρητορική της Τουρκίας ανήκει σε μια περασμένη εποχή. Μιλάει για εχθρούς, μάρτυρες, αγώνα και προθυμία να καταβάλει οποιοδήποτε τίμημα. Αυτή είναι η γλώσσα και η συμπεριφορά μιας υποψήφιας προς ένταξη χώρας, η οποία απειλεί όχι μόνο δύο κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά και την ίδια την ΕΕ, γεγονός που προβληματίζει σοβαρά τα κράτη μέλη.

Σε αυτό το νέο γεωπολιτικό τοπίο, η Τουρκία εμφανίζεται ολοένα και πιο απομονωμένη. Καθώς η Ελλάδα έχει σφυρηλατήσει ισχυρές εταιρικές σχέσεις με χώρες όπως το Ισραήλ, η Αίγυπτος και τα ΗΑΕ, η Τουρκία ενεργεί μόνη της, παίζοντας παιχνίδια εντυπώσεων στην Ανατολική Μεσόγειο, παρεμβαίνοντας στη Συρία και τη Λιβύη και υποστηρίζοντας ανοιχτά τη Χαμάς. Η Γαλλία, η οποία έχει ζωτικά εθνικά συμφέροντα στη Μεσόγειο, στέκεται στο πλευρό μας και έχει ενισχύσει τη στρατιωτική της παρουσία στην περιοχή. Το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ καταδίκασε απερίφραστα τη στάση της Τουρκίας ως μονομερή επιθετική στάση.

Στη διάρκεια όλων αυτών έχω παραμείνει ανοικτός στον διάλογο. Όταν το Βερολίνο προσφέρθηκε να μεσολαβήσει, καθίσαμε καλόπιστα για να προσπαθήσουμε να βρούμε κοινό έδαφος. Καταφέραμε ακόμη και να καταλήξουμε σε «έγγραφη συμφωνία». Το αποτέλεσμα ήταν να αποσυρθεί τελικά η Τουρκία, αποκαλύπτοντας ανεπίσημες αλλά απόρρητες συζητήσεις.

Οι ελπίδες που συνεχίζω να τρέφω για την Τουρκία δεν μου αποκρύπτουν την πραγματικότητα. Χρειαζόμαστε διάλογο, αλλά όχι υπό το καθεστώς εκβιασμού. Η

απειλή για την ασφάλεια και τη σταθερότητα της χώρας μου αποτελεί επίσης απειλή για την ευημερία και την ασφάλεια όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Κινδυνεύει να υπονομεύσει τη συμμαχία του ΝΑΤΟ. Και απειλεί το κράτος δικαίου διεθνώς. Η Ελλάδα έχει τη στρατιωτική δυνατότητα να αποκρούσει κάθε τουρκική επίθεση. Αλλά σίγουρα ένα στρατιωτικό επεισόδιο μεταξύ των δύο χωρών μας δεν είναι προς το συμφέρον κανενός.

Αργότερα αυτόν τον μήνα, οι ηγέτες της ΕΕ θα πραγματοποιήσουν ειδική σύνοδο για να αποφασίσουν με ποιον τρόπο θα απαντήσουν. Εάν η Τουρκία αρνηθεί να λογικευτεί έως τότε, δεν βλέπω άλλη επιλογή παρά να επιβάλουν οι Ευρωπαίοι ηγέτες ουσιαστικές κυρώσεις. Διότι δεν είναι πλέον μόνο ζήτημα ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Είναι ζήτημα αναγνώρισης του γεγονότος ότι διακυβεύονται ζωτικά συμφέροντα – στρατηγικά ευρωπαϊκά συμφέροντα. Εάν η Ευρώπη θέλει να αποτελέσει πραγματική γεωπολιτική δύναμη, τότε δεν έχει την πολυτέλεια κατευνασμού μιας πολεμοχαρούς Τουρκίας.

Η Τουρκία εξακολουθεί να έχει χρόνο στη διάθεσή της για να αποφύγει τις κυρώσεις, να κάνει ένα βήμα πίσω και να χαράξει πορεία εξόδου από αυτήν την κρίση. Η Τουρκία πρέπει απλώς να απόσχει από τη ναυτική και ερευνητική της δραστηριότητα σε μη οριοθετημένες θαλάσσιες ζώνες και να συγκρατήσει την επιθετική ρητορική της. Θα πρέπει να αποσυρθεί, να επιστρέψει στο τραπέζι και να συνεχίσει από εκεί που σταμάτησε όταν αποχώρησε από τις διερευνητικές συνομιλίες το 2016. Και αν δεν μπορέσουμε να συμφωνήσουμε, τότε πρέπει να αναζητήσουμε λύση στη Χάγη.

Η επιλογή είναι ξεκάθαρη. Η Τουρκία μπορεί να συνεργαστεί και να βρει κοινό έδαφος, ή μπορεί να συνεχίσει να συμπεριφέρεται ως ο επιτιθέμενος, παίζοντας παιχνίδια εντυπώσεων στις παρυφές της Ευρώπης, και να πληρώσει ένα σημαντικό οικονομικό τίμημα για τη συμπεριφορά της. Μπορεί να επιλέξει εάν η Ελλάδα θα αποτελέσει γέφυρα ή εμπόδιο για την εταιρική σχέση και την πρόοδο.

Εάν η Τουρκία επέλεγε τη γέφυρα, πιστεύω ότι ο Πρόεδρος Ερντογάν θα εξακολουθούσε να έχει τη δυνατότητα να επιτύχει μια φιλόδοξη, μακρόπνοη συμφωνία με την ΕΕ, η οποία θα ήταν προς όφελος όλων. Οι διαφορές δεν επιλύονται με βία, τεχνάσματα ή χειραγώγηση, αλλά ειρηνικά και μέσω αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας κατανόησης. Δεν χρειάζεται να είναι έτσι η κατάσταση. Η λύση είναι απλή. Καθόμαστε. Συζητάμε τις διαφορές μας. Και προσπαθούμε να καταλήξουμε σε συμφωνία. Αν δεν τα καταφέρουμε, τότε θα αφήσουμε το Διεθνές Δικαστήριο να αποφανθεί. Τι έχει άλλωστε να φοβηθεί η ‘Αγκυρα από το κράτος δικαίου;»